

Tilsynserklæring

maj 2015 –maj 2016

Marie Mørks Skole – skolekode 219 010

Tilsynets form

Mit fjerde år som skolens tilsynsførende har i sin form lignet sidste år. Men ud over fokus på undervisningen og skolens samlede undervisningstilbud har jeg igen i år valgt et særligt fokus-område, nemlig engelskundervisningen.

Jeg har i det forløbne år aflagt skolen 4 tilsynsbesøg på følgende dage: 16/9 15, 2/11 15, 7/1 16 og 11/3 16, og jeg har besøgt følgende klasser: 0a, 0b, 1a, 1b, 2a, 3a, 3b, 4a, 4b, 5a, 5b, a, 7a, 7b, 8b, 9a, 9b, og jeg har på forskellige klassetrin set den samme klasse undervist af forskellige lærere.

Jeg har overværet undervisning i følgende fag:

Dansk indskolingen, matematik indskolingen, engelsk på alle klassetrin, religion på mellemtrinnet, historie på mellemtrinnet, historie i udskolingen, geografi på mellemtrinnet, biologi på mellemtrinnet, fysik/kemi i udskolingen, musik i indskolingen, musik på mellemtrinnet samt ikke fagdelt undervisning i forskoleklassen.

Inden mit besøg har jeg gennemgået årsplaner for de relevante klasser og fag, og i forbindelse med hver lektion har jeg før og/eller efterfølgende talt om undervisningen og dens indhold med læreren og i de fleste tilfælde også med eleverne.

Herudover har jeg regelmæssigt besøgt skolens hjemmeside, orienteret mig om elevernes resultater ved folkeskolens afgangsprøver og i de fleste frikvarterer talt med lærere om skolens generelle virke. I nogle frikvarterer har jeg iagttaget lærernes tilsyn, elevernes leg og kontakten mellem lærere og elever.

De fleste af mine besøg er afsluttet med et møde med skolens leder, og i frikvarterer og mellemtimer har jeg haft samtaler med lærere om skolens generelle virke.

Efter hvert besøg har skolens leder fået tilsendt en beskrivelse af mine iagttagelser af undervisningen under det pågældende besøg. Beskrivelserne har også været tilgængelige for de berørte ansatte og for skolens bestyrelse.

Iagttagelser og vurderinger

Engelsk

I det forløbne år har jeg overværet engelskundervisning på alle klassetrin. Det har været min hensigt at afdække, hvordan skolen implementerer den tidligere sprogstart, nu fra 1. Klasse. Desuden ville jeg gerne have mulighed for at vurdere det nødvendige flow i elevernes kompetenceudvikling gennem skoleforløbet.

I indskolingen er undervisningen tilrettelagt som rækker inspirerende lege og tegneopgaver, sange og sanglege, små film med engelsk tale, rim og remser og samtale om billeder og tekst i elevernes bog. Undervisningssproget er konsekvent engelsk, der sker kun oversættelser, når det er nødvendigt for ikke at bremse elevernes lyst til at lære.

På mellemtrinnet bliver engelsk-undervisningen mere boglig, selv om der stadig lægges stor vægt på variation i arbejdsform og engelsk som brugssprog. Elevernes spontane lyst til at udtrykke sig på engelsk er bemærkelsesværdig høj. Undervisningssproget er også her engelsk, og læreren oversætter ikke, men beder i sjældne tilfælde en anden elev om "det danske ord". Skriftlige opgaver er nu en del af undervisningen.

I udskolingen ligger vægten især på samtale, på læsning og forståelse af vidt forskellige tekster, på grammatisk træning og på skriftlige opgaver. Eleverne er stadig engagerede, og næsten alle har nu arbejdsvaner i faget, som gør dem i stand til selv at søge den nødvendige hjælp i ordbøger, grammatiske oversigter, i lærebøgerne og digitalt.

Skolen har ikke nogen lokalt nedskrevet eller erklæret plan for progression i faget engelsk, kun det, der fremgår af Læseplan, Delmål og Slutmål – men det tydeligt, at den stærke faglige samtale mellem engelsk-lærerne gør, at man som udenforstående ser et tydeligt flow fra mundtlighed hen mod ligevægt mellem skrift og tale, fra leg og oplevelse hen mod klare kompetencer og indsigter og fra lærerstyring hen imod elevernes selvstændighed og ansvarlighed.

At skolens 9. klasse ved Afgangsprøven juni 2015 havde et gennemsnit i engelsk på 9,8 bekræfter ovenstående.

Dansk og matematik

I fagene dansk og matematik bekræfter mine besøg i klasserne, at elevernes faglige standpunkt også i disse fag er yderst tilfredsstillende på alle klassetrin.

Ved afgangsprøven for 9. kl. juni 2015 var gennemsnittet i dansk 8,4 og i matematik 9,1.

Undervisningen generelt

I alle 21 undervisningssituationer så jeg engagerede lærere, som gennemførte en planlagt og struktureret undervisning og generelt engagerede elever, som gerne ville lære.

Der var god sammenhæng mellem årsplanen og den gennemførte undervisning omend fokus i årsplanerne for næsten alles vedkommende udelukkende var på det rent faglige.

Lærerne underviser primært i deres liniefag, hvilket giver dybde i undervisningen og viste et fagligt og smittende engagement og en tilsvarende ambition.

Lærerne påtog sig alle lederskab i undervisningen, og der var indført faste og genkendelige rutiner i klasserne. Det gav ro til fordybelse og struktur på klasseundervisningen, gruppearbejdet og de øvrige arbejdsformer, jeg så. Da jeg i år flere gange besøgt samme klasse i forskellige fag, kunne jeg også glæde mig over, at der i mange tilfælde var tale om en rutine, som var gennemgående i klassens forskellige fag, målrettet elevernes alder og klassens behov.

Tonen var venlig, imødekommende og humoristisk, både fra lærerside og fra elevside. Eleverne virkede trygge og åbne, og de deltog gerne i samtaler og debatter. Samtaleformen i debatterne viste tydeligt, at lærerne tager skolens formålsparagraf omkring respekt for andres meninger alvorligt.

Under mine besøg så jeg både holddeling, klasseundervisning, individuelt arbejde, pararbejde, gruppearbejde, tværfaglige projekter i både inden for klassens rammer og på tværs af klasser, projektarbejde, praktiske øvelser og kreative udfoldelser.

Undervisningsdifferentiering blev praktiseret i de fleste klasser, ligesom der især blandt de ældste elever blev lagt op til, at eleverne tog medansvar for og følte sig forpligtet til, at der blev sat rimelige, individuelle mål – og at målene blev nået.

Undervisningssproget er dansk, bortset fra i sprogfagene.

Undervisningsmaterialer

De bøger, opgavehæfter, dataprogrammer og andre undervisningsmaterialer, som blev anvendt, var relevante, af nyere dato og i god stand.

Ud over indkøbte undervisningsmaterialer, anvendte lærerne også i høj grad selvfremstillede materialer tilpasset netop denne klasse.

I mange klasser indgik elevernes medbragte laptops eller tablets naturligt i undervisningen, og det var tydeligt, at edb blev anvendt så ofte, at eleverne ofte så dette medie som deres første adgang opgavebesvarelse eller til informationssøgning.

Kreativitet indgik som et element i mange af de lektioner, jeg overværede. I de praktisk-musiske fag havde eleverne stor indflydelse på deres produkter / deres rolle i fremstillingsprocesserne. Især fandt jeg det bemærkelsesværdigt, at elever efter et halvt års undervisning i engelsk er i stand til at spille små drama-sekvenser med vægt på både sproglig korrekthed og sprudlende kreativitet.

I musik så jeg meget engagerede elever, som selv digtede og komponerede videre på lærerens forlæg.

Årsplaner

De udleverede årsplaner var af meget forskellig karakter og kvalitet . Alle havde fokus på det faglige, hvorimod undervisningsformer, metoder, hjemmearbejde og den slags kun omtales perifert, om overhovedet.

Udgangspunktet i årsplanerne havde karakter af en kalenderoversigt "Hvad skal vi lave hvornår". Derimod blev spørgsmålene "Hvorfor og Hvordan" ikke belyst.

Sammenhængen fra årsplan til skolens undervisningsplaner var tydelig i alle de lektioner, jeg overværede.

De fysiske rammer

Det er bemærkelsesværdigt, at skolen formår at praktisere så varierede undervisningsformer og at lade disse indgå som en velkendt og velintegreret del af dagligdagen – især set i lyset af lokalernes størrelse og fraværet af gruppearbejdspladser og steder til individuel fordybelse.

Lærerne er meget bevidste om, at de fysiske rammer ikke må begrænse variationen i arbejdsformerne, og det er i årets løb blevet tydeligt, at eleverne lærer at udnytte hvert et hjørne på skolen og at agere under ansvar, selv om de ikke er under lærerens direkte tilsyn. Hvis lærer og en elevgruppe aftaler, at de må arbejde stille på trappetrinnet, så overholdes aftalen. Som en elev sagde ”jamen, hun (læreren) har jo ikke andre muligheder – og det har vi heller ikke!

Alligevel glæder alle sig over, at skolens bestyrelse og ledelse er i gang med at projektere en helt ny udskolingsbygning, som vil betyde lokaleforbedringer for alle skolens elever.

Frihed og Folkestyre – Demokrati og Samfundsudvikling – Dansk kultur og Internationale forhold

Disse begreber er med i skolens formålsparagraf, og bør derfor indgå i en årlig vurdering af skolens undervisning.

Under mine tilsynsbesøg oplevede jeg bl.a.

- Elever som i regn og rusk fungerer som skolepatrulje – ansvarligt og omsorgsfuldt, især i forhold til mindre elever
- Elever, som uden opfordring har sørget for at rydde op i klasselokalet
- Elever, som arrangerer fest for skolens yngre elever
- Elever og lærere, som til morgensang synger både danske sange, salmer og mere moderne toner
- Elever som uopfordret tager værdibaserede, dagsaktuelle emner op og indsætter dem i en relevant sammenhæng i det pågældende fag
- Elever i 1. Klasse, som mener, at de borgere, som lader sig narre i eventyret om ”Kejserens nye Klæder” burde have gået på Marie Mørks Skole, for så ”havde de da ikke troet på det vrøvl”.
- Store elever, som spontant sætter lege i gang for de mindre elever
- Elever som ikke er bange for at svare forkert
- Lærere, som gennem anerkendelse, rolig stemmeføring og godt humør formår at styre en elevgruppe mod målet
- Indskolingselever, som med stort engagement drøfter aktuelle emner som flygtninge, menneskesmugling, En dansker i rummet - og fodboldresultater
- Elever, som venligt og disciplineret tager afsked med en lærer, som går på pension
- Elever som har egne holdninger og gerne ville diskutere både med andre elever og med læreren.

Ovenstående er blot nogle få tegn på, hvorledes skolen lader arbejdet med elevernes dannelse og opdragelse til at leve i et samfund med frihed og folkestyre gennemsyre hele skolen virke.

Den sociale og inkluderende dimension

Elever med særlige behov

Skolen har elever, som kræver særlig opmærksomhed. Til nogle af disse elever modtager skolen økonomisk støtte med en dækning på 25%.

Støtten gives dels til elever med faglige problemer, dels til elever, hvis adfærd ikke gør dem i stand til uden hjælp at få et rimeligt udbytte af skolens undervisningstilbud.

Ved mine tilsynsbesøg har jeg set denne undervisning, både når den foregik i klassen hele lektionen, når den foregik i klassen i dele af lektionen og når den foregik ved enkeltmands-undervisning.

Jeg har hver gang set, hvordan indsatsen er en naturlig del af hverdagen, både hos elever og lærere.

Skolens mange deletimer giver herudover bedre muligheder for at se og hjælpe den enkelte elev.

Inklusion

Skolen modtager tilskud til inklusion og er i sit daglige virke opmærksom på, at skolen ikke må blive elitær.

Samtidig ønsker skolen ikke at gå på kompromis med sit værdigrundlag. Det kræver en hårfin balance mellem tolerance og principfasthed. Det forebyggende arbejde, forudseenhed, samarbejde med forældre, psykolog, sociale myndigheder, SSP, politiet og andre relevante parter er en fast del af skolens hverdag. Det eneste, de pågældende børn ikke møder, er ligestilling.

På den måde lykkes det skolen at rumme en del elever, som i andre sammenhænge er kommet til kort. De pågældende elever ikke særlig synlige i skolens hverdag, hvilket må siges at være et tegn på, at inklusionen er lykkedes.

Elevers medindflydelse

Skolen har 2 elevråd, ét for 0.–5. klasse og ét for 6.–10. klasse.

I hvert råd sidder der en repræsentant for hver klasse. Klasserne har desuden valgt suppleanter, som deltager i mødet, hvis klassens repræsentant har forfald.

Elevrådet for de ældste elever har i dette skoleår planlagt og gennemført 2 elevrådsfester for henholdsvis 6.-7. klasse og 8.-10. klasse.

Derudover har elevrådene deltaget i samtaler om skolens toiletter og skolens fysiske rammer.

Derudover har emner som elevernes medindflydelse og computere og telefoners mulige forstyrrende indvirkning på undervisningen og løsninger på dette været drøftet.

Desuden kommer elevrådet med forslag til forbedringer af elevernes hverdag.

Som tidligere nævnt er skolens fysiske og æstetiske rammer begrænsede – og også begrænsende i forhold til visse arbejdsformer. Bestyrelse og ledelse har besluttet at nedrive en pavillon og i stedet opføre en større murstensbygning, hvilket utvivlsomt vil imødekomme de ønsker, alle har om bedre fysiske rammer. Som ses, inddrages eleverne også i denne proces.

Skolens leder er ansvarlig for indkaldelse til og afvikling af elevrådsmøderne.

Der har i indeværende skoleår været afholdt 10 møder.

Fælles arrangementer

For at fastholde skolens fællesskab og for at give eleverne glæden herved afholdes en lang række traditionsrige fælles arrangementer. Fejring af skolens fødselsdag, trivselsdag, motionsløb, idrætsdag, juletræstænding, fastelavn, forårskoncert, skolekomedie, gallafest, morgensang

Afdelings- og klassearrangementer

For de enkelte klasse og afdelinger afholdes ekskursioner, lejrskoler, forældremøder og skole-hjem-samtaler.

Evaluering

Ved Folkeskolens Afgangsprøve i 2015 opnåede skolens elever et gennemsnit på 8,25 for 9. klasse, hvilket ligger 0,5 karakter-point over gennemsnittet på frie grundskoler og 1,25 over landsgennemsnittet.

Ved stikprøver har jeg undersøgt forholdet mellem årskarakterer og prøvekarakterer og har kun – bortset fra en enkelt prøve - fundet mindre variationer.

Skolen giver karakterer fra 3. klasse og vurderer samtidigt elevernes arbejdsindsats, koncentration, samarbejde og præcision. Karaktererne formidles digitalt til både elev og forældre via Forældreintra.

Desuden afholdes 1 årlig skole-hjem-samtale. Herudover er der et løbende samarbejde ved forældremøder og via Forældreintra.

Ud over Folkeskolens Afsluttende Prøver efter 9. og 10. klasse afholder skolen hvert år skriftlige og mundtlige årsprøver for alle elever fra 6. – 8. klasse.

Herudover evaluerer den enkelte lærer i samarbejde med eleverne løbende sin egen undervisning.

Samtaler med skolens leder

Samarbejdet med skolens leder har igen i år fungeret fint. Det er præget af åbenhed og respekt for den rolle, vi hver især spiller i forbindelse med tilsynet.

Vi har efter besøgene talt om undervisningen i de klasser, jeg har besøgt og om de udfordringer, hverdagen giver. Derudover er jeg blevet orienteret om store og små begivenheder på skolen, relevante for mit tilsyn.

Ligeledes er min kontakt med skolens bestyrelse velfungerende, Mine delrapporter læses med interesse, og forud for forældrekredermødet (generalforsamlingen) mødes vi til en kort drøftelse med mulighed for, at bestyrelsesmedlemmerne kan stille spørgsmål.

Samtalerne er foregået på dansk.

Konklusion

Med baggrund i ovenstående er det min opfattelse, at Marie Mørks Skoles undervisningstilbud såvel fagligt som pædagogisk står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, og at skolen opfylder de krav, der fra myndighedsside stilles til en fri skole.

Bente Bøttger
Certificeret tilsynsførende
Maj 2016